

Natuur gevangen in plaatjes en verhalen

Het zou dit jaar zomaar op de longlist voor de Jan Wolkers Prijs kunnen komen staan: het boek *Heimweevogel* van Carin Holtslag. Passie genoeg om in aanmerking te komen voor het beste natuurboek. Ruurd Walinga Marga Thomassen

Alleen al de vormgeving van *Heimweevogel* is erg royaal, afwijkend en zorgvuldig. En daarmee dus opvallend. Grote kans dat het bij uitgeverij Kruisberg uitgegeven boek uit de boekenkast puilt.

Heimweevogel, verlangen naar een natuurlijke wereld is een verhalen- en plaatjesboek. De verhalen zijn van Carin Holtslag die werkt als gids voor het IVN (Instituut Voor Natuur-educatie) in de oude IJsselstreek en het NME (Natuur en Milieu Educatie) in Zevenaar. De foto's zijn van Marga Thomassen.

In haar introductie schrijft Thomassen 'dat natuurfotografie meer is dan een plaatje maken. Het kost veel tijd en geduld en het is een ontdekkingsstocht naar wat de natuur te bieden heeft'. Wie de vele pagina grote foto's bekijkt, ontdekt al snel dat het kunstwerkjes zijn. Het is niet zomaar een doorbladerboek, maar de foto's nodigen uit om er tijd voor te maken om er naar te zien. Pas helemaal achterin staat welk dier, welke vogel of plant op de foto staat. Dat is gedaan om de cadans van het gedicht door het boek heen niet te verstoren. Dat zal ook de reden zijn waarom niet altijd bij een verhaal een foto staat van wat beschreven is. Die keuze is niet

altijd logisch, maar in ieder geval er is over nagedacht.

De verhalen in *Heimweevogel* gaan over alledaagse dingen die men in de natuur kan waarnemen, zoals een ijverige mier, een kwakende kikker, een vechtende mus, een opvallende paddenstoel en zoemende insecten. Voor fantastische voorstellingen hoeft je niet altijd naar het theater, leert Holtslag, maar buiten schuilt ook heel wat talent. Neem de massachoreografieën van de spreuwen of de luchtkunst van ooievaars. 'Een groep van tien ooievaars vloog laag over onze wijk op zoek naar een termiekbel. Plechtig en zonder één vleugelslag lieten ze zich zwiwend en statig achter elkaar aan naar boven spiralen tot ze niet meer waren dan stippen in een hoge blauwe lucht.' Bijna poëtisch hoe Holtslag deze ervaring omschrijft.

Supermarkt voor dieren

De kracht van haar verhalen is dat Holtslag gewone dingen in de natuur bijzonder maakt en een link weet te maken tussen de menselijke en dierenwereld. Een mooi voorbeeld is haar vergelijking dat de composthoop bij haar in de tuin een supermarkt is voor het dierenrijk. Diverse vogelsoorten komen op

De kracht van haar verhalen is dat Holtslag gewone dingen in de natuur bijzonder maakt

verschillende tijden van de dag en het jaar hier winkelen, zodat er nooit een rij voor de kassa is. 'In de nazomer bezatten atalanta's zich aan de gistende valappels. 's Nachts duiken padden, spitsmuizen en egels op. Vaak hebben die overdag ergens in de hoop liggen slapen en scharrelen in het donker hun kostje bij elkaar.' Ook geeft ze nog een handig advies: 'gooi er geen gekookte etenswaren op, dat gaat stinken en lokt ongewenste gasten als ratten'.

Stinkzwam

Het boek begint meteen pakkend onder het kopje *Duivelswerk*. Het gaat over iets vreemds onder een denboom, dat eruit ziet als een glanzend, opengebarsten kippenei. Vroeger werd dit wel 'duivelsei' genoemd, omdat het een onverklaarbaar iets was en daarom al gauw werd toegeschreven aan duistere krachten. 'Maar het wordt nog erger. Want uit dit ei komt geen pluizig kuikentje tevoorschijn, maar een stinkende paddenstoel in de vorm van een fallus. Als dat geen duivelswerk is', vervolgt Holtslag, die vervolgens de stinkzwam en zijn bezoekers prachtig beeldend beschrijft. Het is zoals we vaak te horen krijgen van enthousiaste

IVN-gidsen die met passie vertellen over hun liefhebberij.

Minpuntje in het boek is dat er niet bij staat waar de natuurgebieden liggen waarover wordt geschreven, zoals de Lobberdense Waard. Even googlen en je weet meteen dat het bij Panterden ligt langs de Rijn, maar met een tussenzinnetje had je dat opgelost. Dat geldt ook voor de Rijnstrangen, dat onderdeel uitmaakt van de Gelderse Poort, een groot natuurgebied ten zuiden van Zevenaar. Aan een vogel in dit natuurgebied is de titel van het boek ontleend: heimweevogel. 'Zijn geluid maakt me droevig blij. Het laat me denken aan goede, maar verloren tijden. Als hij roept verschijnen in mijn gedachten met bloemen bespikkelde weilanden.'

Wie de heimweevogel is? Dat is natuurlijk de Kievit, ooit massaal bij ons broedend en nu steeds zeldzamer. In het gebied langs de Rijn was de Kievit lange tijd weg, maar dankzij nieuwe natuurinrichting (met ondiepe plassen, brede vochtige oevers en droge ruggen met een lage begroeiing) is de *lijp* er weer terug. Herstel van biodiversiteit is mogelijk, is de hoopvolle boodschap die het boek uitademt en wat zeven organisaties en instellingen op de slotpagina uitdrukken.

Natuur
.....
Heimweevogel. Verlangen naar natuurrijke wereld
.....

Carin Holtslag & Marga Thomassen
.....
Kruisberg
€ 29,50
.....